

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 64.776/1
van 21 december 2018

over

een ontwerp van koninklijk
besluit 'tot uitvoering van
artikel 3 van de wet van
19 augustus 1948 betreffende
de prestaties van algemeen
belang in vrede-tijd'

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

avis 64.776/1
du 21 décembre 2018

sur

un projet d'arrêté royal 'portant
exécution de l'article 3 de la loi
du 19 août 1948 relative aux
prestations d'intérêt public en
temps de paix'

Op 22 november 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot uitvoering van artikel 3 van de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vreedstijd’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 13 december 2018. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, staatsraad, voorzitter, Chantal BAMPs en Wouter PAS, staatsraden, en Leen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Jonas RIEMSLAGH, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Chantal BAMPs, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 21 december 2018.

*

Le 22 novembre 2018, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Emploi à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal ‘portant exécution de l'article 3 de la loi du 19 août 1948 relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 13 décembre 2018. La chambre était composée de Wilfried VAN VAERENBERGH, conseiller d'État, président, Chantal BAMPs et Wouter PAS, conseillers d'État, et Leen VERSCHRAEGHEN, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par Jonas RIEMSLAGH, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Chantal BAMPs, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 21 décembre 2018.

*

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

1. Op het ogenblik dat dit advies wordt gegeven, heeft de Eerste Minister het ontslag van de regering aangeboden aan de Koning, die zijn beslissing over het aanvaarden van dat ontslag in beraad houdt. Bijgevolg wordt dit advies gegeven zonder dat wordt nagegaan of de regering in die omstandigheden¹ haar bevoegdheden kan uitoefenen. De afdeling Wetgeving heeft immers geen kennis van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in het onderhavige geval in aanmerking kan nemen.

2. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

3. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe, zoals blijkt uit het opschrift en de aanhef ervan, uitvoering te geven aan artikel 3 van de wet van 19 augustus 1948 ‘betreffende de prestaties van algemeen belang in vrede-tijd’.

4. Artikel 3 van de wet van 19 augustus 1948 luidt als volgt:

“In het kader van de opdracht die hen wordt gegeven door de huidige wet kunnen de paritaire commissies zekere leden in beperkt comité afvaardigen, ten einde de toepassing op een tak der industrie, op een groep ondernemingen of eventueel op een onderneming, te verzekeren van de maatregelen die bindende kracht bekomen hebben.

Deze beperkte comités zullen bestaan uit een gelijk aantal werkgevers en werknemers, bijgestaan door een afgevaardigde van de Minister van Tewerkstelling en Arbeid.

Bij gebrek aan akkoord tussen de werkgevers en de werknemers is het beperkt comité gemachtigd de personen aan te wijzen die, in de ondernemingen te werk gesteld, onmisbaar zijn om de bij artikelen 1 en 2bis bedoelde prestaties te verrichten.

Zo het beperkt comité niet is samengesteld of die personen niet heeft aangewezen, worden deze laatsten door de Minister van Tewerkstelling en Arbeid of door de Minister van Economische Zaken en Energie of door hun afgevaardigden onder de in lid 3 bepaalde voorwaarden aangewezen en opgeroepen.

Nochtans, wanneer er werknemers in de betrokken onderneming of in een sectie van de betrokken onderneming aan het werk zijn, is het de werkgever die ertoe gehouden is met deze werknemers de in uitvoering van de artikelen 1 en 2bis bepaalde prestaties te verzekeren.”

5.1. De ontworpen regeling vindt in beginsel rechtsgrond in voornoemd artikel 3 van de wet van 19 augustus 1948, gelezen in samenhang met de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de Koning.

¹ Zie artikel 141, eerste lid, van het reglement van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

5.2. Het ontwerp geeft als dusdanig geen uitvoering aan de artikelen 35 en 37 van de wet van 5 december 1968 ‘betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités’.

Artikel 35 van de wet van 5 december 1968 bepaalt dat de Koning “op eigen initiatief of op verzoek van één of meer organisaties paritaire comités van werkgevers en werknemers [kan] oprichten. Hij bepaalt welke personen, welke bedrijfstak of ondernemingen welk gebied tot het ressort van elk comité behoren”.

Artikel 37 van de wet van 5 december 1968 bepaalt dat “[o]p verzoek van een paritair comité de Koning een of meer paritaire subcomités [kan] oprichten. Op advies van dit paritair comité bepaalt Hij welke personen en welk gebied tot het ressort ervan behoren. De Koning wint het advies in van het paritair comité waarvan de werkingssfeer werd beperkt, vooraleer de betrokken paritaire subcomités te wijzigen of op te heffen. Het paritair comité deelt zijn advies mee binnen de zes maanden na de hem gedane aanvraag, zoniet mag aan de adviesvereiste worden voorbijgegaan”.

Het voorliggende ontwerp betreft niet de oprichting van een paritair comité of subcomité en regelt evenmin het ressort van een comité.

5.3. Artikel 38, eerste lid, 4°, van de wet van 5 december 1968 bepaalt dat de paritaire comités en subcomités het vervullen van elke andere taak die hun door of krachtens de wet is toevertrouwd als opdracht hebben.

De wet van 19 augustus 1948 en het voorliggende ontwerp kennen bepaalde taken toe aan de betrokken comités (of aan de voorzitter daarvan² of aan het beperkt comité dat binnen het comité is opgericht³).

Hoewel strikt genomen niet noodzakelijk, kan bijgevolg aangenomen worden dat deze bepaling mede rechtsgrond biedt voor het ontwerp.

5.4. Artikel 9, tweede lid, van het ontwerp bepaalt dat de werkgever of zijn aangestelde tekent voor ontvangst en daarmee verklaart tevens de opvorderingsbevelen naar eer en geweten aan de betrokken werknemers te overhandigen en dat de werkgever instaat voor de verdere verspreiding onder de werknemers van de opvorderingsbevelen zoals opgesteld en ondertekend door de minister of zijn afgevaardigden.

Artikel 3, vierde lid, van de wet van 19 augustus 1948 bepaalt dat de erin bedoelde personen door de bevoegde ministers of hun afgevaardigden worden “aangewezen en opgeroepen”. Er zijn de Raad van State geen elementen in de parlementaire voorbereiding bij de wet van 19 augustus 1948 en de wet van 10 juni 1963 ‘tot wijziging van de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vrede’⁴ bekend die erop wijzen dat de

² Zie bijvoorbeeld artikel 4, eerste lid, en artikel 6 van het ontwerp.

³ Artikel 3, eerste lid, van de wet van 19 augustus 1948.

⁴ Waarbij artikel 3 van de wet van 19 augustus 1948 wezenlijk werd gewijzigd. In de memorie van toelichting bij het ontwerp dat heeft geleid tot de wet van 10 juni 1963 is er voor wat betreft de bepaling die artikel 3, vierde lid, van de wet van 19 augustus 1948 is geworden slechts enkele keren sprake van de opvordering door de minister of de

wetgever voor ogen had om in voorkomend geval de werkgevers in dat verband met een specifieke taak te belasten.

Er dient bijgevolg te worden opgemerkt dat voornoemde ontworpen bepaling mogelijks op gespannen voet staat met artikel 3, vierde lid, van de wet van 19 augustus 1948, zodat bezwaarlijk zou kunnen worden aangenomen dat de Koning, op grond van de algemene uitvoeringsbevoegdheid, deze zou kunnen aannemen. Op dit punt dient dan ook een voorbehoud te worden gemaakt.

VORMVEREISTEN

6. Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’, gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’,⁵ te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

Het ontwerp betreft de verwerking van persoonsgegevens.⁶ Zo bepaalt artikel 5 van het ontwerp dat de werkgever ten minste “de naam, het adres, het telefoonnummer, de functie en de kwalificaties van de betrokken werknemers” moet overmaken aan de voorzitter van het bevoegd paritair comité.

Gevraagd of het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit is ingewonnen, verklaarde de gemachtigde dat dit niet het geval is.

Het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit moet bijgevolg nog worden ingewonnen vooraleer het ontwerp doorgang kan vinden.

7. Indien aan het ontwerp als gevolg van dat advies nog wijzigingen zouden worden aangebracht, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, voor een nieuw onderzoek aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

provinciegouverneur (hetgeen later de ministers of “hun afgevaardigden” is geworden) (<http://www.dekamer.be/digidoc/DPS/K2104/K21041719/K21041719.PDF>).

⁵ De Commissie voor de persoonlijke levenssfeer is vanaf 25 mei 2018 opgevolgd door de Gegevensbeschermingsautoriteit (zie de artikelen 3 en 110 van de wet van 3 december 2017). De leden van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer oefenen evenwel de taken en de bevoegdheden van de Gegevensbeschermingsautoriteit uit tussen 25 mei 2018 en de dag waarop de leden van het directiecomité van de Gegevensbeschermingsautoriteit de eed afleggen en een verklaring ondertekenen dat er geen belangenconflicten zijn (artikel 114 van de wet van 3 december 2017).

⁶ De begrippen “persoonsgegevens” en “verwerking” zijn gedefinieerd in artikel 4 van de algemene verordening gegevensbescherming.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerkingen

8. In artikel 2 van het ontwerp wordt bepaald dat het te nemen besluit van toepassing is op de werkgevers en de werknemers die ressorteren onder de paritaire (sub)comités die in die bepaling zijn opgesomd.

Gevraagd naar een verantwoording over deze afbakening van het toepassingsgebied, antwoordde de gemachtigde:

“Opvorderingen kunnen enkel plaatsvinden in sectoren waar de ‘vitale behoeften’ van de samenleving in het gedrang komen. In het bijzonder de non-profitsector, bijvoorbeeld de gezondheidssector. De praktijk wijst uit dat opvorderingen vooral in deze sector voorkomen, gelet op het groot aantal collectieve acties in deze sector (zie bijvoorbeeld het aantal opvorderingen voor een actiedag in ‘A. Verduidelijking van het ontwerp van KB en de bijhorende context’).

Momenteel is het toepassingsgebied van het ontwerp-KB beperkt tot deze sectoren omdat een voor deze sectoren een snelle oplossing nodig was. In een latere fase zal de regeling uitgebreid worden naar de andere sectoren waar opvorderingen kunnen plaatsvinden.”

In de bij voornoemde bepaling door de gemachtigde gegeven toelichting wordt verduidelijkt dat het toepassingsgebied in een latere fase zal uitgebreid worden naar bepaalde andere sectoren. Deze werkwijze lijkt aanvaardbaar. Evenwel dient er in het licht van het gelijkheidsbeginsel over te worden gewaakt dat gelijke situaties gelijk worden behandeld. Een ongelijke behandeling van substantieel gelijke situaties en een gelijke behandeling van substantieel ongelijke situaties zijn slechts verenigbaar met de voornoemde beginselen indien daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording kan worden aangevoerd.

9. De ontworpen regeling lijkt enkel toepasbaar indien de stopzetting van de arbeid tijdig bekend is. Artikel 4 van het ontwerp bepaalt dat de werkgever de voorzitter van het betrokken paritair comité moet aanschrijven “ten laatste vijf werkdagen voor het begin van de stopzetting” (al kan op voorstel van het paritair comité een andere termijn worden vastgesteld). Artikel 6 bepaalt dat de voorzitter van het betrokken paritair comité de minister inlicht “twee werkdagen voor het begin van de stopzetting van de arbeid”.

Bijgevolg rijst de vraag naar de toepasbaarheid van de regeling en de gevolgen indien de stopzetting van de arbeid niet vóór de in het ontwerp voorziene termijnen bekend is.

De gemachtigde verklaarde hieromtrent het volgende:

“In principe dient een staking voorafgegaan te worden door een stakingsaanzegging. Dit principe wordt geregeld in sectorale cao's. De termijnen in dit ontwerp werden vastgesteld rekening houdend met deze verplichting.

Deze termijnen werden ingevoegd in het ontwerp om ervoor te zorgen dat de werknemers tijdig opgevorderd kunnen worden.

In geval van een wilde staking werd de verplichting om voorafgaand een stakingsaanzegging te doen echter niet gerespecteerd. In dit geval kunnen dan de termijnen in dit ontwerp ook niet gerespecteerd worden.

Zoals vandaag reeds het geval is, wordt in dergelijke situatie al het mogelijke gedaan om alle onmisbare werknemers toch tijdig op te vorderen. Gelet op de korte tijdsperiode is dit echter niet altijd mogelijk.”

Bijgevolg moet worden aangenomen dat indien de vooropgestelde termijnen redelijkerwijs niet kunnen worden nageleefd, de ontworpen regeling mogelijk geen toepassing zal vinden. In dat geval zal de niet-naleving van het te nemen besluit echter niet gesanctioneerd kunnen worden.⁷ De vraag rijst of dienaangaande niet het best in een uitdrukkelijke regeling wordt voorzien.

Bijzondere opmerkingen

Aanhef

10. De aanhef dient in overeenstemming te worden gebracht met hetgeen *sub* 5.1 tot 5.3 in verband met de rechtsgrond is opgemerkt.

In het derde lid van de aanhef, dient de verwijzing naar de artikelen 35 en 37 van de wet van 5 december 1968 te worden geschrapt.

Artikel 3

11. Artikel 3 van het ontwerp vormt een herhaling van een onderdeel van de wet van 19 augustus 1948.

De gemachtigde verklaarde hieromtrent:

“Dit artikel is inderdaad een herhaling van de bepalingen in de wet maar werd overgenomen in het KB voor de coherentie en leesbaarheid van de tekst.”

⁷ Artikel 7, eerste lid, van de wet van 19 augustus 1948 bepaalt dat de “inbreuken op de bepalingen van deze wet en de uitvoeringsbesluiten ervan worden opgespoord, vastgesteld en bestraft overeenkomstig het Sociaal Strafwetboek”. Artikel 207 van het Sociaal Strafwetboek luidt:

“Weigering tot uitvoeren of laten uitvoeren van de maatregelen, prestaties of diensten

Met een sanctie van niveau 2 worden bestraft, zij die, in strijd met de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredetijd, weigeren de maatregelen, prestaties of diensten uit te voeren of te laten uitvoeren die moeten worden verzekerd in geval van staking of in geval van lock-out, teneinde het hoofd te bieden aan bepaalde vitale behoeften, alsook zij die weigeren sommige dringende werken aan de machines of aan het materiaal uit te voeren, dan wel sommige taken te volbrengen die geboden zijn door een geval van overmacht of een onvoorziene noodzaak.”

Artikel 208 van het Sociaal Strafwetboek luidt:

“Weigering tot verstrekking van inlichtingen, verstrekking van onjuiste inlichtingen, onjuiste verklaring

Met een sanctie van niveau 3 wordt bestraft, de werkgever, zijn aangestelde of zijn lasthebber die, in strijd met de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredetijd, wetens en willens weigert de paritaire comités en hun afgevaardigden alle nodige inlichtingen te verstrekken voor het voorbereiden en het uitvoeren van en de controle op de maatregelen bedoeld in artikel 207 van dit Wetboek of hen wetens en willens onjuiste inlichtingen verschaft, of hen onjuiste verklaringen aflegt.”

Het overnemen in een lagere regeling van bepalingen van een hogere regeling dient te worden vermeden. Niet alleen is een dergelijke werkwijze op het normatieve vlak overbodig aangezien ze geen nieuwe norm tot stand brengt, maar bovendien kan ze tot verwarring leiden over de precieze aard van het in de lagere regeling opgenomen voorschrift en kan ze inzonderheid aanleiding ertoe zijn dat later uit het oog verloren wordt dat alleen de hogere regelgever het betrokken voorschrift kan wijzigen.

Het overnemen van wettelijke bepalingen in een koninklijk besluit kan dan ook alleen maar worden gedoogd in zoverre zulks noodzakelijk is voor de leesbaarheid van het besluit, in welk geval een uitdrukkelijke verwijzing naar de betrokken wetsbepaling het aangewezen middel zal zijn om de aard van de betrokken bepaling herkenbaar te houden (“Overeenkomstig artikel ... van de wet van ...”).

Bijgevolg moet ofwel artikel 3 van het ontwerp worden weggelaten ofwel worden aangepast zoals hiervoor vermeld.

*

OBSERVATIONS PRÉALABLES

1. Au moment où le présent avis est donné, le Premier ministre a présenté la démission du Gouvernement au Roi, qui tient en suspens sa décision relative à l'acceptation de cette démission. En conséquence, le présent avis est donné sans qu'il soit examiné si, dans ces circonstances¹, le Gouvernement est à même d'exercer ses compétences. La section de législation n'a en effet pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le Gouvernement peut prendre en considération en l'espèce.

2. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique et l'accomplissement des formalités prescrites.

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

3. Comme l'indiquent son intitulé et son préambule, le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de donner exécution à l'article 3 de la loi du 19 août 1948 'relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix'.

4. L'article 3 de la loi précitée est rédigé comme suit :

« Dans le cadre de la mission qui leur est impartie par la présente loi, les commissions paritaires peuvent déléguer certains de leurs membres en commission restreinte, en vue d'assurer l'application à une branche d'industrie, à un groupe d'entreprises ou éventuellement à une entreprise des mesures rendues obligatoires.

Ces commissions restreintes seront composées d'un nombre égal d'employeurs et de travailleurs et assistées par un délégué du Ministre de l'emploi et du travail.

À défaut d'accord entre employeurs et travailleurs, la commission restreinte est autorisée à désigner les personnes, occupées dans l'entreprise, et indispensables pour y effectuer les prestations déterminées en vertu des articles 1er et 2bis.

Si la commission restreinte n'est pas constituée ou si elle n'a pas désigné ces personnes, celles-ci sont désignées et convoquées dans les conditions déterminées à l'alinéa 3 par le Ministre de l'emploi et du travail ou le Ministre des affaires économiques et de l'énergie ou par leurs délégués.

Toutefois, lorsque des travailleurs sont au travail dans l'entreprise ou la section d'entreprise intéressée, il appartient à l'employeur d'assurer avec ceux-ci les prestations déterminées en vertu des articles 1er et 2bis. »

5.1. Le dispositif en projet trouve en principe un fondement juridique dans l'article 3 de la loi du 19 août 1948, combiné avec le pouvoir général d'exécution du Roi.

5.2. En tant que tel, le projet ne donne pas exécution aux articles 35 et 37 de la loi du 5 décembre 1968 'sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires'.

¹ Voir l'article 141, alinéa 1er, du règlement de la Chambre des représentants.

L'article 35 de la loi du 5 décembre 1968 dispose que le Roi « peut, d'initiative ou à la demande d'une ou de plusieurs organisations, instituer des commissions paritaires d'employeurs et de travailleurs. Il détermine les personnes, la branche d'activité ou les entreprises et le cadre territorial qui sont du ressort de chaque commission ».

L'article 37 de la loi de la même loi dispose qu'à « la demande d'une commission paritaire, le Roi peut instituer une ou plusieurs sous-commissions paritaires. Après avis de cette commission paritaire, il détermine les personnes et le cadre territorial qui sont du ressort de ces sous-commissions. Le Roi consulte la commission paritaire dont le champ d'application a été restreint avant de modifier ou d'abroger les sous-commissions paritaires concernées. La commission paritaire fait parvenir son avis dans les six mois de la demande qui lui est faite, à défaut de quoi il sera passé outre ».

Le projet à l'examen ne concerne pas l'institution d'une commission ou sous-commission paritaire et ne fixe pas davantage le ressort d'une commission.

5.3. Selon l'article 38, alinéa 1er, 4°, de la loi du 5 décembre 1968, les commissions et les sous-commissions paritaires ont pour mission de remplir toute autre mission qui leur est dévolue par la loi ou en vertu de celle-ci.

La loi du 19 août 1948 et le projet à l'examen attribuent certaines missions aux commissions concernées (ou à leur président² ou au comité restreint institué au sein de la commission³).

Bien qu'à strictement parler, cela ne soit pas nécessaire, il peut par conséquent être admis que cette disposition procure également un fondement juridique au projet.

5.4. L'article 9, alinéa 2, du projet dispose que l'employeur ou son délégué signe pour réception et déclare sur l'honneur qu'il transmettra, en âme et conscience, les ordres de réquisition aux travailleurs concernés et que l'employeur est responsable de la diffusion, parmi les travailleurs, des ordres de réquisition tels qu'établis et signés par le ministre ou ses délégués.

L'article 3, alinéa 4, de la loi du 19 août 1948 dispose que les personnes qui y sont visées sont « désignées et convoquées » par les ministres compétents ou leurs délégués. Le Conseil d'État n'a pas connaissance d'éléments issus des travaux parlementaires de la loi du 19 août 1948 et de la loi du 10 juin 1963 'modifiant la loi du 19 août 1948 relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix'⁴, qui indiquent que l'intention du législateur était, le cas échéant, de charger les employeurs d'une mission spécifique à cet égard.

Il s'impose par conséquent d'observer que la disposition en projet précitée peut entrer en conflit avec l'article 3, alinéa 4, de la loi du 19 août 1948, de sorte qu'il peut

² Voir par exemple l'article 4, alinéa 1er, et l'article 6 du projet.

³ Article 3, alinéa 1er, de la loi du 19 août 1948.

⁴ Qui a modifié substantiellement l'article 3 de la loi du 19 août 1948. En ce qui concerne la disposition devenue l'article 3, alinéa 4, de la loi du 19 août 1948, l'exposé des motifs du projet devenu la loi du 10 juin 1963 ne fait mention que quelques fois de la convocation par le ministre ou le gouverneur de province (ce qui est ensuite devenu les ministres ou « leurs délégués ») (<http://www.lachambre.be/digidoc/DPS/K2104/K21041719/K21041719.PDF>).

difficilement être admis que le Roi pourrait arrêter celle-ci sur le fondement du pouvoir général d'exécution. Il y a donc lieu de formuler une réserve sur ce point.

FORMALITÉS

6. L'article 36, paragraphe 4, du règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE' (règlement général sur la protection des données), combiné avec l'article 57, paragraphe 1, c), et le considérant 96 de ce règlement, prévoit une obligation de consulter l'autorité de contrôle, en l'occurrence l'Autorité de protection des données visée dans la loi du 3 décembre 2017 'portant création de l'Autorité de protection des données'⁵, dans le cadre de l'élaboration d'une proposition de mesure législative devant être adoptée par un parlement national, ou d'une mesure réglementaire fondée sur une telle mesure législative, qui se rapporte au traitement.

Le projet concerne le traitement de données à caractère personnel⁶. Ainsi, l'article 5 du projet prévoit que l'employeur doit transmettre au président de la commission paritaire compétente au moins « le nom, l'adresse, le numéro de téléphone, la fonction et les qualifications des travailleurs concernés ».

À la question de savoir si l'avis de l'Autorité de protection des données a été recueilli, le délégué a répondu par la négative.

Il s'impose par conséquent de recueillir encore l'avis de l'Autorité de protection des données avant que le projet puisse se concrétiser.

7. Si le projet devait encore subir des modifications à la suite de cet avis, les dispositions modifiées devraient être soumises à la section de législation pour un nouvel examen, conformément à la règle prescrite à l'article 3, § 1er, des lois sur le Conseil d'État.

EXAMEN DU TEXTE

Observations générales

8. L'article 2 du projet prévoit que l'arrêté envisagé est d'application aux employeurs et aux travailleurs qui relèvent des (sous-)commissions paritaires énumérées dans cette disposition.

⁵ Au 25 mai 2018, l'Autorité de protection des données a succédé à la Commission pour la protection de la vie privée (voir les articles 3 et 110 de la loi du 3 décembre 2017). Les membres de la Commission de la protection de la vie privée exercent toutefois les missions et les compétences de l'Autorité de protection des données entre le 25 mai 2018 et la date à laquelle les membres du Comité de direction de l'Autorité de protection des données auront prêté serment et signé une déclaration d'absence de conflits d'intérêts (article 114 de la loi du 3 décembre 2017).

⁶ Les notions de « données à caractère personnel » et de « traitement » sont définies à l'article 4 du règlement général sur la protection des données.

Invité à justifier cette délimitation du champ d'application, le délégué a répondu :

« Opvorderingen kunnen enkel plaatsvinden in sectoren waar de 'vitale behoeften' van de samenleving in het gedrang komen. In het bijzonder de non-profitsector, bijvoorbeeld de gezondheidssector. De praktijk wijst uit dat opvorderingen vooral in deze sector voorkomen, gelet op het groot aantal collectieve acties in deze sector (zie bijvoorbeeld het aantal opvorderingen voor een actiedag in 'A. Verduidelijking van het ontwerp van KB en de bijhorende context').

Momenteel is het toepassingsgebied van het ontwerp-KB beperkt tot deze sectoren omdat een voor deze sectoren een snelle oplossing nodig was. In een latere fase zal de regeling uitgebreid worden naar de andere sectoren waar opvorderingen kunnen plaatsvinden. »

Le commentaire du délégué relatif à la disposition précitée précise que le champ d'application sera étendu ultérieurement à certains autres secteurs. Ce procédé paraît admissible. Eu égard au principe d'égalité, il faudra toutefois veiller à ce que des situations identiques soient traitées d'une manière identique. Traiter différemment des situations substantiellement identiques et traiter d'une manière identique des situations substantiellement différentes ne s'accorde avec les principes précités que si une justification objective et raisonnable peut être proposée à cet égard.

9. Le dispositif en projet ne paraît s'appliquer que si la cessation du travail est notifiée dans les délais. L'article 4 du projet dispose que l'employeur doit adresser un écrit au président de la commission paritaire concernée « au plus tard cinq jours ouvrables avant le début de la cessation du travail » (un autre délai pouvant être fixé sur la proposition de la commission paritaire). L'article 6 dispose que le président de la commission paritaire concernée informe le ministre « au plus tard deux jours ouvrables avant le début de la cessation du travail ».

La question se pose dès lors de l'applicabilité du dispositif et des conséquences si la cessation du travail n'est pas notifiée dans les délais prévus dans le projet.

Le fonctionnaire délégué a précisé ce qui suit à ce sujet :

« In principe dient een staking voorafgegaan te worden door een stakingsaanzegging. Dit principe wordt geregeld in sectorale cao's. De termijnen in dit ontwerp werden vastgesteld rekening houdend met deze verplichting.

Deze termijnen werden ingevoegd in het ontwerp om ervoor te zorgen dat de werknemers tijdig opgevorderd kunnen worden.

In geval van een wilde staking werd de verplichting om voorafgaand een stakingsaanzegging te doen echter niet gerespecteerd. In dit geval kunnen dan de termijnen in dit ontwerp ook niet gerespecteerd worden.

Zoals vandaag reeds het geval is, wordt in dergelijke situatie al het mogelijke gedaan om alle onmisbare werknemers toch tijdig op te vorderen. Gelet op de korte tijdsperiode is dit echter niet altijd mogelijk. »

Il faut dès lors considérer que si les délais mentionnés ne peuvent pas être raisonnablement respectés, le dispositif en projet pourra ne pas s'appliquer. En pareil cas, la

méconnaissance de l'arrêté envisagé ne pourra toutefois pas être sanctionnée ⁷. Reste à savoir s'il ne vaut pas mieux prévoir une réglementation explicite à cet égard.

Observations particulières

Préambule

10. Le préambule doit être mis en conformité avec les observations formulées aux points 5.1 à 5.3 à propos du fondement juridique.

Au troisième alinéa du préambule, on omettra la référence aux articles 35 et 37 de la loi du 5 décembre 1968.

Article 3

11. L'article 3 du projet reproduit un élément de la loi du 19 août 1948.

À cet égard, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Dit artikel is inderdaad een herhaling van de bepalingen in de wet maar werd overgenomen in het KB voor de coherentie en leesbaarheid van de tekst. »

Il faut éviter de reproduire des dispositions extraites d'une norme hiérarchiquement supérieure dans un acte de valeur inférieure. Un tel procédé est non seulement superflu d'un point de vue normatif, dès lors qu'il ne crée aucune nouvelle norme, mais il est également susceptible de semer la confusion quant à la nature exacte de la prescription énoncée dans l'acte de valeur inférieure et il risque notamment de faire oublier par la suite que seul le législateur supérieur est en droit de modifier la prescription concernée.

La reproduction de dispositions législatives dans un arrêté royal ne peut dès lors être tolérée que pour autant que la lisibilité de l'arrêté le commande, auquel cas une référence explicite à la disposition législative concernée constituera le moyen adéquat pour que la nature de cette disposition demeure identifiable (« Conformément à l'article ... de la loi du ... »).

⁷ L'article 7, alinéa 1er, de la loi du 19 août 1948 dispose que « [l]es infractions aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution sont recherchées, constatées et sanctionnées conformément au Code pénal social ».

L'article 207 du Code pénal social s'énonce comme suit :

« Le refus d'exécuter ou de faire exécuter les mesures, prestations ou services Est punie d'une sanction de niveau 2, toute personne qui, en contravention à la loi du 19 août 1948 relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix, refuse d'exécuter ou de faire exécuter les mesures, prestations ou services à assurer, en cas de grève ou en cas de lock-out, en vue de faire face à certains besoins vitaux, d'effectuer certains travaux urgents aux machines ou au matériel, d'exécuter certaines tâches commandées par une force majeure ou une nécessité imprévue ».

L'article 208 du Code pénal social s'énonce comme suit :

« Le refus de fournir des informations, la fourniture d'information ou la déclaration inexacte Est puni d'une sanction de niveau 3, l'employeur, son préposé ou son mandataire qui, en contravention à la loi du 19 août 1948 relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix, refuse, sciemment et volontairement, de fournir aux commissions paritaires et à leurs délégués les renseignements nécessaires à la préparation, à l'exécution et au contrôle des mesures visées à l'article 207 du présent Code ou leur fournit, sciemment et volontairement, des renseignements ou leur fait des déclarations inexactes ».

Par conséquent, il faut soit omettre l'article 3 du projet, soit l'adapter dans le sens mentionné ci-dessus.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Leen VERSCHRAEGHEN

Wilfried VAN VAERENBERGH